

محمد ناصری پور

The Splendour of Iran

Originator: E. Booth - Clibborn
 General Editor: Nasrollah Pourjavadi
 Volume 1 Editor: A. Sh. Shahbazi
 Volume 2 & 3 Editor: C. Parham
 Booth - Clibborn Editions, London, 2001
 3 Volumes, 1488 pp.
 \$475.00

«شکوه ایران»

کتاب «شکوه ایران» در ۳ جلد به زبان انگلیسی به چاپ رسیده است: جلد اول دربارهٔ دوران باستانی ایران است، در ۵۴۴ صفحه، با ۴۵۱ تصویر تمام رنگی، ۲ نقشه، ۲ نمودار؛ جلد دوم و سوم دربارهٔ دوران اسلامی: جلد دوم در ۵۲۸ صفحه، با ۴۶۳ تصویر تمام رنگی، ۴ نقشه، ۱ نمودار؛ و جلد سوم در ۴۱۶ صفحه، با ۳۶۶ تصویر تمام رنگی، ۱ نقشه، ۱ نمودار.

اهمیت کتاب مورد بحث در آن است که پس از چاپ کتاب معروف آرتور اپهام پوپ، در ۶ جلد در سال ۱۹۳۹، که در آن آثار هنری ایران به طور جامع به طبع رسیده است، تا کنون کتاب جامع دیگری دربارهٔ هنر ایران به چاپ نرسیده بود، البته در این مدت دربارهٔ انواع آثار هنری ایران در دوره‌های مختلف مقاله‌ها و کتابهای با ارزشی به چاپ رسیده است ولی در هیچ یک از آنها انواع آثار هنری ایران از دوران قبل از تاریخ تا به امروز و در سراسر ایرانزمین (حتی سرزمینهایی که در یکی دو قرن اخیر از ایران جدا شده است) مورد مطالعه و بررسی محققان قرار نگرفته است، در حالی که کتاب حاضر نه فقط همهٔ این موضوعها را در بر دارد، بلکه جلوه‌های مختلف فرهنگ و تمدن ایرانزمین نیز با ارائهٔ تصویر در آن مورد بررسی قرار گرفته است. کتاب «شکوه ایران» حاصل کار دسته جمعی ست و نتیجهٔ تلاش بیش از پنجاه نویسندهٔ متخصص ایرانی و چند تن از برجسته‌ترین ایران شناسان خارجی که در مدت پنج سال آن را فراهم ساخته اند.*

* عنوان مقاله‌ها و نام نویسنده یا نویسندگان هر یک از مقالات به شرح زیر است:

جلد اول:

Credit and Contributors; Editorial Note. E. Booth-Clibborn, N. Pourjavady: Foreword, Introduction; B. Hourcade: The Geography of Iran; A. Sh. Shahbazi: Iran's Ancient History.

Prehistoric Iran: A. Rafifar: The Appearance of Man; A. Alizadeh, Y. Majidzadeh, S. Malek Shahmirzadi: Neolithic Architecture; A. Alizadeh, Y. Majidzadeh, S. Malek Shahmirzadi: Ceramics; A. Alizadeh, Y. Majidzadeh, S. Malek Shahmirzadi: Sculpture; M. Sadegh: Seals; M. Sadegh: Lorestan Bronzes; E. Negahban: Major Sites. **Elamite Heritage:** Y. Majidzadeh: Art; Y. Majidzadeh: Architecture; M. Malekzadeh: Tilework; Y. Majidzadeh: Rock Reliefs; A. Sh. Shahbazi. Inscriptions; **The Aryan Legacy:** A.

انگیزه چاپ این کتاب را در حقیقت در سفر ناشر کتاب آقای بوث کلیبرن در اردیبهشت ۱۳۷۴ به ایران باید جست. او به منظور دیدن نمایشگاه کتاب در تهران و دیدار آثار هنری و تاریخی ایران در شهرهای مختلف به ایران آمد. پیش از آن تاریخ، اطلاعات وی درباره ایران منحصر بود به آنچه از دوست ایران شناسش آقای پیتز چلکوسکی استاد دانشگاه نیویورک شنیده بود و چند کتابی که درباره ایران خوانده بود. او پس از بازدید

Tafazzoli, completed by A. Sh. Shahbazi. **Imperial Period:** A. Sh. Shahbazi: Creating the Median State; A. Sh. Shahbazi: Achaemenid Art; M. Azarnoush: Selucid and Parrhian Art. M. Azarnoush: Parthian Art; M. Azarnoush and N. Chegini: Sasanian Art. **Applied and Decorative Arts:** A. Sh. Shahbazi. Painting; H. Semsar: Textiles; C. Parham: Carpet-making; H. Choobak: Pottery; P. Harper: Metalwork; A. Sh. Shahbazi: Arms and Armours A. Shishegar: Glass; Y. Zoka, completed by A. Sh. Shahbazi: Jewellery; V. Sarkhosh Curtis: Coins; A. Sh. Shahbazi: Scripts. A. Sh. Shahbazi: **Courtly Pasttimes.** G. Azarpay; **Appendix: The Silk Road.** Glossary, Further Reading, Index, Photographic Credits.

جلد دوم:

Credits and Contributors: Editorial Note; Historical Note; Maps of Islamic Iran. **Vernacular Architecture:** M. Kiani: Caravanserais; A. Behnia: Qanats; M. Mojabi: Cisterns; M. Mousavi: Bridges and Dams; M. Farhadi: Pigeon Towers; A. Salar-Behzadi: Arg-e Bam: The Desert Citadel. **City Planning:** P. Varjavand with A. Keeler: Cities; K. Afshar Naderi: Squares; C. Parham and S. Tavakoli: Isfahan: Half the World. **Elements of Cities:** H. Laleh: Mosques; R. Hillenbrand: Madrasahs; J. Bloom: Minarets. **Funerary Architecture:** M. Kervran: **Medieval Funerary Architecture;** M. Mousavi with R. Hillenbrand: Mausoleums of Poets and Mystics; S. Ayvazian and A. Hagnazarian: Churches; A. Amirshahi: bazaaars; P. varjavand: Baths; M. Haeri: Houses; F. Abozzia: Gardens; A. Amirshahi: Palaces. **Architectural Ornaments:** M. Maher-on-Naghsh: Brickwork; A. Ghouhani and M. Malekzadeh: Tilework; M. Riazi: Stucco; H. Semsar: Mirror Mosaic; M. Fadaian: Epigraphs. Glossary, Further Reading, Index, Photographic Credits.

جلد سوم:

Credits and Contributors: Editorial Notes; Historical Note; Maps of Iran's Provinces. **Applied and Decorative Arts:** Y. Potter: The Art of Bookmaking; M. Bakhtyar: Calligraphy: The Sacred Art; Gh. Aziz-zadeh: The Koranic Arts; R. Pakbaz: Painting: To the End of the Safavid Period; Y. Zoka: Painting: To the End of the Qajat Period; M. Nasseripour and C. Parham: Lacquerwork; C. Parham: Carpet-making: Pile Rugs; P. Tanavolli: Carpet-making Flatweaves; Z. Rouhfar: Textiles; F. Karimi: Pottery and Ceramics; A. Shishegar: Glassware; J. Golmohammadi: Woodwork; J. Allan: Metalwork; S. Blair: Coins and Seals; A. Hassouri: The Art of Engraving Gems; Y. Zoka: Royal Jewellery. **The Cultural Continuum:** Z. Vesel: Science and Scientific Instruments; K. Fani: Medicine and Medication; P. Tanavoli: Religious and Ritual Paraphernalia: P. Chelkowski: Popular Religious Art in the Qajar Period; S. Shahshahani: Acts of Worship; S. Shahshahani: Ceremonies; S. Shahshahani: Nowruz. **Epilogue:** P. Avery: The Shaping of Iran's Character; B. Hourcade: The History of Iran in the 20th Century. Glossary, Further Reading, Index, Photographic Credits.

آثار هنری ایران در شهرهای مختلف متوجه شد که ایران کشوری ست با فرهنگ و هنر و با مردمی مهمان نواز. پس تصمیم گرفت کتابی دربارهٔ ایران تهیه کند، و برخلاف بیشتر کتابهایی که تا کنون دربارهٔ هنر ایران به چاپ رسیده بود، کار نگارش مقاله های تحقیقی کتاب را دربارهٔ هر موضوع تا آن جا که ممکن است به محققان ایرانی واگذار کند. آقای دکتر پورجوادی در مقدمهٔ کتاب نوشته است آقای کلیبرن قصد داشته است شش کتاب دربارهٔ تمدنهای بزرگ جهان: چین، هند، یونان، روم، مصر، و ایران تألیف کند. خوشبختانه با مذاکراتی که با دکتر پورجوادی انجام داده است، کار خود را با ایران شروع کرده است. هدف ناشر این بوده است که تنوع طبیعت ایران و آثار هنری ایران را با تصویر نشان دهد و به چاپ مقاله دربارهٔ هر موضوع اکتفا نکند.

آقای کلیبرن برای برنامه ریزی و آماده ساختن مطالب و تصاویر کتاب مورد نظرش با آقای دکتر پورجوادی رئیس نشر دانشگاهی در تهران تماس گرفت و علاقه و آمادگی خود را برای چاپ کتابی جامع دربارهٔ فرهنگ و هنر ایران مطرح نمود. آقای پورجوادی پیشنهاد را قابل توجه تشخیص داد، و موضوع را با متخصصین تاریخ و فرهنگ و هنر ایران در میان نهاد. از این پیشنهاد همگی استقبال کردند. به خصوص که تکیهٔ آقای کلیبرن در چاپ این کتاب بر این بود که می خواهد از جمله آثاری را که در سالهای اخیر در حفاریها به دست آمده است، و نیز موضوعهایی را که در کتاب پوپ چاپ نشده است در این کتاب به طبع برساند، آن هم با دید هنرمندان و محققان و تاریخ دانان و عکاسان ایرانی، و با استفاده از تکنولوژی پیشرفته در فن عکاسی در زمان حاضر.

آقای کلیبرن پس از توافق با آقای پورجوادی، در جلسات مختلفی که با شرکت دانشمندان و محققان ایرانی متخصص در رشته های مختلف هنری در دفتر پورجوادی تشکیل می شد، دربارهٔ برنامهٔ کار و جمع آوری موضوعهای پراکنده و فصل بندی آنها به خصوص دربارهٔ طرح موضوعات معرفی نشده یا موضوعهایی که دربارهٔ آنها در کتابها به اشاره ای اکتفا شده است بحث کرد. پس از تقسیم بندی موضوعات، افرادی برای نگارش هر یک از مقاله های تحقیقی در نظر گرفته شدند و حدود هر مقاله از نظر تعداد کلمات تعیین شد و مقرر گردید این مقاله ها در اختیار کمیتهٔ ویرایش و بررسی قرار گیرد و پس از ویرایش برای ترجمه به زبان انگلیسی در اختیار مترجمان قرار داده شود.

این کتاب که شامل ۱۵۰۰ تصویر است، ایجاب می کرد که از گروه عکاسان متخصص ایرانی در رشته های گوناگون عکاسی و نیز از اسلایدهایی در قطع بزرگتر که در این گونه کتابهای نفیس مورد استفاده قرار می گیرد استفاده شود. با آن که در ایران عکاسان هنرمند

با تخصصهای جداگانه داریم، اگر از تخصص ایشان استفاده می شد البته برای این کتاب اسلایدهای بهتری تهیه می کردند، همان طوری که آقای کلیبرن در کتاب دو جلدی که برای موزه ارمنی‌تار شوروی تهیه کرده، و کتاب با ارزشی ست، تصاویر کتاب را افراد حرفه ای و متخصص تهیه کرده اند.

مشکل تألیف کتاب «شکوه ایران»، یکی آن بود که پنج هزار سال تاریخ ایران را در بر می گرفت و از نظر جغرافیایی نیز بایست آثار هنری را در سرزمینهای وسیعی به جز ایران امروز مورد مطالعه قرار دهد. به علاوه یکی از موضوعاتی که در کتاب مورد توجه خاص قرار گرفته، آن است که با وجود حمله اسکندر به ایران در پایان دوره هخامنشی، حمله اعراب به ایران و سقوط امپراتوری ساسانی و قبول اسلام به توسط ایرانیان، و نیز حمله مغول، ایرانیان هنر و فرهنگ فاتحان را در فرهنگ و هنر خود حل کرده و موجودیت خود را حفظ نموده اند.

تنوع آثار هنری که مقالات متعددی درباره هر یک از آنها نوشته شده چشمگیر است، مقالاتی درباره نقاشی، فرش بافی، فلزکاری، آجرکاری، سرامیک و سفال، کاشی کاری، آبگینه، پارچه، جواهرات، موسیقی و غیره خواننده را با انواع هنرهای ایرانی آشنا می سازد. به علاوه سعی شده است که در کتاب «شکوه ایران» بیشتر از تصاویر کلکسیونها و آثاری که در ایران موجود است استفاده شود.

سعید یوسف

Ahadi, Shahram: *Verberganzungen und zusammengesetzte Verben im Persischen. Eine valenztheoretische Analyse.*
Wiesbaden: Reichert Verlag, 2001.
282 pp.

شهرام احدی
«متممهای فعلی و افعال مرکب در فارسی. تحلیلی بر بنیان نظریه ولانس» [ارزشبافتی]

پژوهش «متممهای فعلی و افعال مرکب در فارسی. تحلیلی بر بنیان نظریه ولانس» [ارزشبافتی] را شهرام احدی در سال ۲۰۰۰ میلادی به عنوان رساله دکتری خود به دانشگاه بمبرگ (Bamberg) در آلمان عرضه کرده و سال بعد ضمن اخذ دکترا، آن را به چاپ رسانده است. پیش از آن او در دانشگاههای بن و فرایبورگ آلمان به تدریس زبان فارسی اشتغال داشته و همین درگیر شدن با تدریس فارسی به عنوان زبان خارجی و مواجه شدن با